

Χριστιανισμός και Επιστήμη: Η σχέση του αγ. Κυρίλλου με την Υπατία

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Δημοσιεύτηκε πρόσφατα σε έγκριτη εφημερίδα[1] μια έρευνα ενός αμερικάνικου πανεπιστημίου, η οποία μελετούσε τη σχέση μεταξύ της νοημοσύνης του ανθρώπου και τη σχέση του με το θείο ή αλλιώς το κατά πόσο θρησκεύει. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα πως όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης νοημοσύνης του ατόμου τόσο περισσότερο άπιστος είναι και πως οι θρησκευόμενοι άνθρωποι έχουν γενικά χαμηλότερο δείκτη νοημοσύνης από τους άθεους.

Παραμερίζοντας το γεγονός ότι η μέθοδος της έρευνας και η επιστημονική της αξιοπιστία ελέγχονται ως μη αντικειμενικές και ανακριβείς, αξίζει να σταθούμε σε αυτό καθαυτό το φαινόμενο που παρατηρείται όλο και πιο συχνά στην εποχή μας και είναι η πολλάκις προβαλλόμενη ως αντίθεση μεταξύ της επιστήμης και της θρησκείας και συγκεκριμένα του χριστιανισμού.

Το θέμα της σχέσης μεταξύ χριστιανισμού και επιστήμης απασχολεί στην εποχή μας όλο και περισσότερους οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικές πλευρές και εμφορούνται από διαφορετικά κίνητρα. Φυσικά, το φαινόμενο δεν είναι εντελώς καινούριο καθώς η αντίληψη αυτή εμφανίστηκε πρώτα την εποχή του Διαφωτισμού κι είχε σαν στόχο την καθολική εκκλησία, με αφορμή κάποιες παρεκτροπές και καταχρήσεις στις οποίες υπέπεσε το εκκοσμικευμένο καθεστώς της ιεραρχίας της. Στις μέρες μας, με την ανερχόμενη κίνηση των νεοειδωλολατρών, οι οποίοι στο πρόσωπο του χριστιανισμού βλέπουν τον εχθρό της αρχαίας ελληνικής θρησκείας και τον θεωρούν ως καταστροφέα του σπουδαίου αρχαιοελληνικού πολιτισμού, η χριστιανική πίστη παρουσιάζεται ως φορέας σκοταδισμού και οπισθοδρομισμού.

Κατά τον Ronald L. Numbers, (*"Galileo goes to jail and other myths about science and religion"*) ο μύθος της συνεχούς διαμάχης μεταξύ θρησκείας και επιστήμης πυροδοτήθηκε τον δέκατο ένατο αιώνα από δύο Αμερικανούς πολέμιους της θρησκείας, τον Andrew Dickson White (1832-1918) και τον John William Draper (1811-1882). Τα έργα των δύο μεταφράστηκαν και επανεκδόθηκαν πολλές φορές μέχρι τις μέρες μας, συντηρώντας αυτήν την αντίληψη και δίνοντας υπόβαθρο σε μεταγενέστερες, παρόμοιου τύπου, κατηγορίες εναντίον της θρησκείας.

Άγιος Κύριλλος και Υπατία

Στα επιχειρήματα εναντίον της θρησκείας (κυρίως από τους αρχαιολάτρες) ως φορέα σκοταδισμού, τυφλού φανατισμού και στείρου συντηρητισμού, πρώτη θέση κατέχει η περίπτωση του Αγίου Κυρίλλου και της φιλοσόφου Υπατίας. Τα γεγονότα, όπως παρουσιάζονται από τις πηγές, περιγράφουν τη δολοφονία της Υπατίας από ομάδα χριστιανών χωρίς άμεση αναφορά σε ενδεχόμενη ενοχή του Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου. Ο βάνανυσος τρόπος θανάτου της και η ιστορική συγκυρία που συνέπεσε με την παρακμή των φιλοσοφικών σχολών της ειδωλολατρικής αρχαιότητας, ενέτειναν τον αντίκτυπο που είχε η ούτως ή άλλως φρικτή δολοφονία της φιλοσόφου.

Η Υπατία έγινε το σύμβολο του ασυμβίβαστου πνευματικού ανθρώπου που καταδιώχτηκε από την καθεστηκυία τάξη της εκκλησίας του σκοταδισμού και των συμφερόντων και η μορφή της πέρασε στη σφαίρα του μύθου τόσο πολύ, που η ιστορική πραγματικότητα αντικαταστάθηκε από τον μύθο και δεδομένης της έλλειψης πηγών, έπαψε να απασχολεί τους ιστορικούς. Η πιο πρόσφατη επιστημονική έρευνα στο πρόσωπο της Υπατίας έγινε από την Πολωνίδα ιστορικό Maria Dzielska, η οποία στο ιστορικό της δοκίμιο *Υπατία η Αλεξανδρινή*[2] εκθέτει και αναλύει εκτενώς τα ιστορικά δεδομένα των πηγών σχετικά με τη ζωή και τον θάνατο της σπουδαίας αυτής μορφής. Το έργο αυτό είναι πραγματικά το πληρέστερο και πιο επιστημονικό έργο για την Υπατία, το οποίο έχουμε στις μέρες μας, αλλά περιέχει στοιχεία που εκφράζουν καθαρά προσωπικές εκτιμήσεις της συγγραφέως και μπορούν να επανεξεταστούν ή αντικρουστούν υπό το πρίσμα μιας άλλης οπτικής.

[Συνεχίζεται]

[1] <http://www.protothema.gr/ugeia/article/302089/oi-pistoi-i-oi-atheoi-einai-pio-exupnoi/>

[2] Maria Dzielska, *Υπατία η Αλεξανδρινή*, Μετάφραση: Γιώργος Κουσούνελος, Εκδόσεις Εναλιος 1997